

KLASIKO BAT ALCARAZ MENDILERROAN

Alcaraz mendilerroa Albaceteko probintziaren mugaldean dago, hiriburutik hego-mendebaldera. Modu berean, Albaceteko probintzia bera ere Castilla La Mancha autonomia-erlde goko azken-putza, ipurdia, izan daiteke. Gainera, autonomia-erldego hori kontsidera daiteke Espainiako ahaztuena, "España vaciada" termino entzutetsuaren isla garbia. Beraz, esan genezake gaur kontatu behar dizuedan ibilbidea egiteko lekutako puntara joan garaela baina... munduko beste puntara joan beharrik izan barik! Eta, sinets egidazue, inguru horrek ere, badauka zer kontatu.

TESTU ETA ARGAZKIAK

Iban Muiña Azluenaga

Alpino Tabirako kide, egun, mendi taldearen kartzoka hiruhilabete karianen ardura duenotako bat. Bidezidorrak ditugutako, natura zeharkatzen edota zeharkatu izan duten bidezidorrak. Batez ere dinor egiten dituzte, nahiz eta, tartean-tartean, bizikleta erabilitzen duen.

Almenarilla eta Almenara arteko galur-larrea, irteera egun eta hurrengo egunean

Ibilbide hau klasikoetat izendatu dut jakin barik eaberenetan horrela den. Daididan gauza bakarra da, sarean hainbatek kontaktzen dutela ibilbide zirkular hau egin izana eta wiki-loc-era ere askok ligo dutela. Eta, egia esan behar bada, ibilbide horrek badauka bere ego-zokitoa: Albacete probintziako hirugarren mendia altuenara igotzeko aukera edukitzea, alegia. Berau dugu. Almenara, bere ia 1800

metroekin. Bai, sinetsiezadazue, lautada amaigabe ko bat baino gehiago da Albacete!

RIÓPAR VIEJO ETA "REALES FÁBRICAS"

Baina, ibilbideko puntu altuenaz gain, irteera puntuak ere, muino txiki baten gainean lerdan agertzen den Riópar Viejo

alegia, bere sorpresatxoak dakar. Hasi erian, "España vaciada" aipatu dut eta orain, hustua izan den herritara batez mintzo naiz.

Aspaldiko kontua da hau, XVII mendekoa, zehazki. Riópar "berria" jatorrizko herriak 5 km-ra aurkitzen da, eta "zaharrean" turismora bideratutako ostatuak dira nagusi. "Berriaren" garapena, jatorrizkoaren gainbeherarekin batera, 1772. urtetik au-

Almenara, Portillo de los Ferras lapotik

rera eman zen. Garai hartan sortu ziren, Juan Jorge Graubner austriar ingeniariaren ekimenez eta Carlos III. erregearen babesarekin, "Las Reales Fábricas de San Juan de Alcaraz" izeneko industria-azpiegiturak, egungo Riópar dagoen lekuan. Ingunuotako lehengai eta baso-baliabide ugariak, eta sare hidrografiko oparoak, bultzatu zuten ingeniari hori brontze eta letoitzko objektuen ekoizpenera biderautako Espainiako lehen fabrikak (eta munduko bigarrenak, alajainak) bertan eraikitzen. Rióparren bertan, apurka-apurka berritzen dabiltzan eraikinen onubean, hori lotutako museo interresgarria aurkituko duzue: gaurko ibilbidearen osagarririk garrantzitsua.

TRANSHUMANTZIA BIDEETAN GORA

Botak jantzi, GPSa piztu, Riópar Viejoetik itzulitako txiki bat egin eta errepedera jaitsi gara. Bertatik tarte txiki batean jarraituz, El Noguerón auzora heldu gara.

Berau zeharkatu, eta erreka batera heldu bitartean, baso-pistek hartu dute lekukoa. Horiek amaitzean, "Arroyo de las Fuenteillas" erreka batera sartu eta trokarterean gora abiatu gara, aldatsa hasi da. 1000 metroko altueran gaude eta Almenara 800 metro gehiago dauka, beraz... badakigu zer daukagun aurretik! Kasu honetan, garrantzitsua ez bezala, eskertu dugu eguna freskotik eta lainotutik hasi izana.

Erreka batera sartu eta, IGNIko mapetan "Cordel de la Almenara" lege izendatzen den bidearekin. Hori omen da, goiko bazkei probetxua ateraz, Andalusia Garaia eta Levante artean transhumantzia ibiltzeko erabili izan den bideetako bat. 50. hamarkadako mapek bide hori "vereda" deituz eman ten dizkigu. "Vereda" da, hain zuzen ere, Mes-tako Legediaren arabera (azienda dunen biltzarra, non hezikunde eta bazkaren inguruko erabakiek hartu eta hornidura mankomuneraiko sailtzen zuten), aziendaaren transhumantziarako espreski zehaztutako bidea.

Hemen konturatu gara baita ere, irteera puntutik bidea erakutsiz, egun batzuk berri egingo den trail baten ibilbidea markatzeko zintak lagun ditugula (bai, Albaceten ere trailak egiten dira), beraz, agian zortea

Riópez Viejo

eduki eta, momentuz, GPSa alde batera utzi ahaliko dugu.

Gorantz goaz gelditu barik, iparralde-rantz. Altuera hartu ahala desagertuz doa basoa, biluzten ingurua. 1450 metroak harrapatu ditugularik, bideak, trackak eta trailaren zintek eskumara egiten dute, bat-batean. Heldu gara 2 km luze den gailur-lerroa!

Cordal de la Almenara, zintakgidari

ALMENARAREN BILA

Ingurua ederra da, eta are ederragoa izango zen lainoa horren temati jarri izan ez balitz. Horren isla dira, kontaketa hau laguntzen duten irudiak... hoberik ezin ateral! Lainoen konplizitatearekin gorde-gordeka dabilta Almenarilla eta Almenara: orain apur bat muturra atera, orain ezkutatu... Paisaiak ezin, eta bidesz gozatu beharko dugu honenbestez. Aringarri moduan, hotz sentazioa du gula (non eta Albaceten!) eta, beraz, ezin go ginele denbora luzean geldirik egon paisaia dastatuz. GPSari begirada bat bota diogu. Almenarilla (1679 m) tontorraren harri moltsoak, behintzat, ihes ez egiteko. Apur bat behera egin, eta "Portillo de los Perros" (1586 m) mendi-lepora jaitsi gara. Bertan, kuku bat egin digu Almenarillak, kamera prest!

Gailur-lerroan aurrera jarraitu dugu, gorantz, Almenararen bila. Uste baino urunago dago. Martxa guztietan gertatzen den moduan, esperotako gailurra ez da aurrean ikusten duguna (lainoak uzten badigu behintzat), horren ostean dagoena baino. Ezkutaketan jarraitzen du Almenarako erpin

geodesikoak! Horren bila, trailaren zintak ere amaitu dira, hurrengo fase batean marikatzen jarraitzeko asmotan edo, eta GPSra jo behar izan dugu berriro. Zailtasun txiki iraganbide bat edo beste gairidituta (zailagoa gaunko egoeran), heldu gara, azkenik, eguneko helburu nagusira: Almenara (1796 m).

Lainoen konplizitatearekin gorde-gordeka dabilta Almenarilla eta Almenara

Almenarak, arabieraz, "argia dagoen lekua" esan nahi omen du, eta "almenarak" ziren toki garaietan arriku ez ohararazteko piztutako suak. Gaur tontorrean argi gutxi daukagu, lainoa, ikuspegi eskasa, eta, egia esan, su txikiaren bat piztea ez zitzailgun txarto etorriko: fresko dago, arroparik soberan ez! Zeozer jan eta beherantz goaz.

TRES CALARES BIDEZIDORRA

Almenaran behera, harri moltsoek eta PR marka gutxi batzuek gidatzen gaituzte,

xendra piko eta labainkorrean behera. Horiek pista batera atera gaituzte (1641 m). Bertan gaudela, joan-etorri bat egin dugu "Fuente Pino Muchachos" deritzon uraskara, ibilbide zirkularrean aurrera jarraitu aurretik. Berragertu dira trailaren zintak eta azaleratu GR marka berriak. Horiek izango ditugu gidari ia-ia Riópar Viejoa bueltatu bitartean.

Marka zuri-gorriak Tres Calares izeneko GR baten parte dira. Bere baitan biltzen ditu, GR 66 (Sendero Castellano-Manchego) ibilbidearen Riópar-Tus etapa bizkarrezur legez erabilita, beronen hiru aldaera zirkular, "calar" (kare-harria ugaria den ingurua) bakoitzeko bana. Guri suertatu zaiguna Calar de la Osera izan da. Aldi berean, eta 50. hamarkadako mapen arabera, Alcaraz eta "Reales Fábricas" lotzen zituen ibilbidea ere badugu hori.

Errekasto ederrean behera eroaten gaitu, xendra txiki eta freskoetan zehar

Ibilbideak, "Arroyo de los Endrinales" erreka ederrean behera eroaten gaitu, xendra txiki eta freskoetan zehar. Miguel Serrano eroritako korrijoren parean utzi behariko dugu uraren konpainia. Orain hasi da eguzkia apurka-apurka irteten, eta

Trokatzen gara

Bestegari bako erakinen hondarrak

orain egin dugu kuku, lehenengoz egun guztian, Almenara bihurriak.

Trailaren zintak eta GR markak basoan barrera eroaten gaituzte, "Cruceñillas" mendateko errepide zaharra zeharkatzen dugu eta basoan jarraitzen dugu. Gero eta eskasagoak dira GR markak eta trailaren zintak, gure bidetik urruntzen dabiltzala iruditzen zaigu. GPSaren ordua berriro!

Aparatuak basoan behera bideratu gaitu izoztegi edota karobi itxura hartu diogun hondatutako eraikin bakanen bat edo beste pasatuta. Hartxintzarrezko pista zabal batera irten gara eta hortik zuzen jo dugu Riópar Viejoaraino. 17 kilometroko distantzia, 100 metroko desnubela eta 5 h 30 min inguruko ibilaldia (geldialdiak barne). Non, eta Albacete ko lautada amaigabekoan!